

Заключення. Отже, застосування комбінації пульс-терапії Сульмедролом, Кортексину і фосфен-стимуляції сприяє підвищенню ефективності лікування ТОН. Функціональні зміни з боку здорового ока, вказані вище, носять проблемний характер, що обумовлює необхідність їх більш глибокого вивчення і пояснення.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Andrew G. Lee.** Clinical Pathways in Neuro-Ophthalmology An Evidence-Based Approach, Second Edition / [Andrew G. Lee, Paul W. Brazis]. — New-York-Stuttgart: Thieme, 2003. — 486 p.
2. **Ayyaz Hussain Awan** Traumatic Optic Neuropathy / [Ayyaz Hussain Awan] // Pak. J. Ophthalmol. — 2007. — Vol. 23. — № 2. — P. 100–102.
3. **Carta A.** Visual prognosis after indirect traumatic optic neuropathy / [Carta A., Ferrigno L., Salvo M., Bianchi-Marzoli S., Boschi A., Carta F.] // J Neurol Neurosurg Psychiatry. — 2003. — № 74. — P. 246–248.
4. **Cook M. W.** Traumatic optic neuropathy. A meta-analysis. / [Cook M. W., Levin L. A., Joseph M. P., Pinczower E. F.] // Arch. Otolaryngol. Head Neck Surg. — 1996. — № 122. — P. 389–392.
5. **Elisevich K. V.** Visual abnormalities with multiple trauma / [Elisevich K. V., Ford R. M., Anderson D. P., et s.t.] // Surg. Neurol. — 1994. — № 22 (6). — P. 565–575.
6. **Kenneth D.** Steinsapir. Traumatic Optic Neuropathies / [Kenneth D. Steinsapir, Robert A. Goldberg] // Walsh & Hoyt's Clinical Neuro-Ophthalmology, 6th Edition [Miller, Neil R., Newman, Nancy J.]. — Volume I, Section I: The Visual Sensory System. — Lippincott Williams & Wilkins, 2005. — P. 432–446.
7. **Kowal L.** Ophthalmic manifestations of head injury / L. Kowal // Aust. NZ. J. Ophthalmol. — 1992. — № 2. — P. 35–40.
8. **Laura K.** Windsor. Hemianopsia: Loss of Half of the Visual Field After Stroke or Traumatic Brain Injury / Laura K. Windsor, Richard L. Windsor. // Vision Enhancement Journal. — 2003. — № 3. — P. 32–33.
9. **Ming-Tse Kuo.** Serial Follow-Up in Traumatic Optic Neuropathy Using Scanning Laser Polarimetry and Visual Field Testing / [Ming-Tse Kuo, Ing-Chou Lai, Mei-Ching Teng] // Chang. Gung. Med. J. — 2005. — Vol. 28. — № 8. — P. 581–586.
10. **Nau H. E., Gerhard L.** Optic nerve trauma: Clinical, electrophysiological and histological remarks. / [Nau H. E., Gerhard L., Foerster M.] // Acta. Neurochir. — Wien, 1987. — 22 p.
11. **Sarkies N.** Traumatic optic neuropathy // Eye. — 2004. — Vol. 18 — P. 1122–1125.
12. **Sawhney R.** Traumatic optic nerve avulsion: role of ultrasonography / [Sawhney R., Kochlar S., Gupta R., Jain R., Sood S.] // Eye. — Vol.17. — P.667–670.

Конференції, съезды

ЗВІТ

ПРО ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО — ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ОФТАЛЬМОЛОГІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ, ІВАНО–ФРАНКІВСЬКОЇ, ЛЬВІВСЬКОЇ, ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ, ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ»

Н. В. Пасечнікова, член-кореспондент НАМН України, проф., **В. О. Науменко**, д-р мед. наук,

О. О. Мороз, к. мед. наук, **О. Г. Стойловська**, ст. н. с.,

К. В. Мартопляс, ст. н. с., **В. В. Мирненко**, н. с.

ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України»
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

26–27 квітня 2012 р. в м. Ужгород відбулася науково — практична конференція офтальмологів Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської та Чернівецької областей України «Актуальні питання офтальмології» при активній участі в її організації і проведенні науковців ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України» та ДВНЗ «Ужгородський національний університет» при підтримці Закарпатської облдержадміністрації та обласної ради, головного управління охорони здоров'я Закарпатської облдержадміністрації.

Учасниками конференції були 345 офтальмологів, з них 73 з м. Ужгород та Закарпатської області, 73 з м. Одеса та Одеської області (56 фахівців з інституту ім. В.П.Філатова), 71 з м. Львів та Львівської області, 25 — м. Івано-Франківськ та Івано-Франківська область, 23 з м. Києва та Київської області, 15 з м. Тернопіль та Тернопільської області, 11 з м. Чернівці та Чернівецької області, 1 з Донецької

© Н. В. Пасечнікова, В. О. Науменко, О. О. Мороз,
О. Г. Стойловська, К. В. Мартопляс, В. В. Мирненко, 2012

області, 12 — м. Харків та області, 6 з м. Житомир, 6 з м. Хмельницький та області, по 5 делегатів з Полтавської та Рівненської областей, 4 з Волинської області, 4 — м. Вінниця, 3 з м. Миколаїв, по 2 делегата з Черкаської та Кіровоградської областей, 2 — з АР Крим м. Севастополь, 2 делегата з м. Херсон.

В матеріалах проведеної конференції опубліковано 7 лекцій та 110 тез, з яких 57 представлено фахівцями м. Одеси (55 — науковцями інституту ім. В.П.Філатова), 13 — офтальмологами м. Харкова, 12 — м. Київ, 10 з м. Львів та області, 6 з м. Івано-Франківська та області, 5 — з м. Чернівці, 4 з м. Ужгород та Закарпатської області, 3 — з м. Донецька та області, по 2 — фахівцями мм. Тернопіль, Вінниця, Луганськ, 1 з м. Суми.

На трьох засіданнях заслухано та обговорено 14 лекцій та 24 доповіді (з них 8 стендових), представлених фахівцями Одеської, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Львівської, Чернівецької та Тернопільської областей.

Тематика засідань була присвячена сучасним тенденціям в діагностиці та лікуванні бактерійних кон'юнктивітів, внутрішньоочних меланом, увеїтів, хірургічному лікуванню патології заднього відділу ока. Висвітлені нові методи лікування хворих на діабетичну ретинопатію, глаукому та катаракту, вікову макулярну дегенерацію. Представлені сучасні методи спеціалізованої допомоги і лікування потерпілим з опіками очей та їх додатків.

Продемонстровані нові методи лікування дітей з вадами зору, плеопто-ортоптичного лікуван-

ня амбліопії та косоокості у хворих з порушеннями нейропсихофункціонального стану. Висвітлені особливості клінічного перебігу ретинопатії недоношених, показання до лазерної коагуляції цього захворювання.

Генеральним спонсором конференції була компанія Vausch+Lomb, спонсорами — Алкон, Santen, Р-Оптикс Україна, Нива-Медсервіс, Абдомед, Медікус, Фармак, Allergan, U.S.Optics, Техномедекс Груп, Київський вітамінний завод, Promed.

Друковані видання «Офтальмологічний журнал» і «Новини медицини та фармації» були інформаційними спонсорами конференції.

Представники 13 вітчизняних та закордонних фірм представили учасникам конференції медичну літературу, хірургічну апаратуру, продемонстрували нові фармпрепарати для застосування в офтальмології.

Урочисте відкриття конференції почалося з виступу Закарпатського народного хору в приміщенні великого конференцзалу економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Директор ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України» членкор. НАМН України, проф. Н. В. Пасечнікова привітала учасників конференції та побажала успіхів у науковому форумі. З привітаннями до учасників конференції звернулися також начальник управління охорони здоров'я Закарпатської обласної державної адміністрації Р. І. Шніцер, проректор з наукової роботи д.фіз.-мат.н, проф. І. П. Студеняк

Перше засідання 26 квітня відкрилося показом відеофільму «Комплексна медико-педагогічна реабілітація дітей з вадами зору в Закарпатській області» з доповіддю лікаря-офтальмолога Мукачівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату I-II ступенів для слабозорих дітей І. В. Орешинної. Факхівцями з м. Ужгород представлено досвід плеоптичного лікування амбліопії різного генезу.

Науковці відділення дитячої офтальмопатології інституту ім. В.П. Філатова продемонстрували методи хірургічного лікування дермоїдних кіст орбіти у дітей. Аналіз особливостей клінічної картини різних типів дермоїдних кіст орбітальної локалізації свідчив про необхідність ретельної передопераційної діагностики і планування хірургічного втручання.

Ряд доповідей були присвячені хірургічному лікуванню катаракти із застосуванням акомодуючих інтраокулярних лінз Crystalens AT, ІОЛ Acrysof RESTOR Toric (ART). Була обговорена проблема синдрому «сухого ока» (ССО) у хворих після факоемульсифікації катаракти.

Висвітлені результати вітректомії у пацієнтів з помутніннями рогівки і вітреоретинальною патологією, можливості хірургії заднього відділу ока при пошкодженні рогівки, особливості патогенетичного лікування травматичної оптичної нейропатії.

Представлена сумісна робота науковців Одеси та Тернополя по використанню кератоксеноімплантату при запальних захворюваннях і післяопікових пошкодженнях рогівки. Висвітлені експериментальні дослідження по поширивій трансплантації безклітинного модуля строми рогівки людини.

Представлені результати застосування пепатаніба натрію і ранібізумаба при віковій дегенерації макули, визначення впливу прийому оксикаротиноїдів на оптичну щільність макулярного пігменту.

Клініко-епідеміологічна характеристика пацієнтів з ендоефтальмітами, госпіталізованих в ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України» протягом 2001–2011 рр була представлена завідуючою відділенням запальних захворювань ока і мікрохірургічного лікування їх наслідків к.м.н. О. В. Зборовською (м. Одеса).

Показані результати клінічного застосування препарату аміксин в лікуванні хворих епітеліальними пухлинами слізної залози (ЕПСЗ) д.м.н. С. І. Поляковою (м. Одеса). Виявлено, що включення аміксина в комплекс лікування хворих ЕПСЗ сприяє нормалізації показників імунітету, зокрема, його клітинної ланки, усуваючи дисбаланс імунних показників — Cd3+, Cd4+, IPI (Cd4+/Cd8+), викликаний дією пухлинних антигенів.

Друге засідання було відкрито лекцією «Нове в офтальмології», в якій проф. Н. В. Пасечникова представила основні напрями вживання височастотного електрозварювання біологічних тканин в офтальмології: орбітальна хірургія (енуклеація), вітреоретинальна хірургія (інтраопераційна ретинопексія, гемостаз при ендорезекції внутрішньоочних новоутворень і при видаленні васкуляризованих епіретинальних мембран), офтальмоонкологія (девіталізація злякисених новоутворень судинної оболонки), хірургія вторинної неоваскулярної глаукоми (трабектомія). Продемонстровано результати

наукових досліджень по створенню безклітинної строми рогівки людини, здатної замінити донорський матеріал, оптичні результати при пошаровій кератопластиці *in vivo*. Висвітлені досягнення по розробці фемтосекундного лазерного комплексу для операцій на сітківці, по фотодинамічній де-струкції інфекційних агентів і селективній коагуляції запальних вогнищ різної етіології.

Проф. Г. І. Дрожжина (м. Одеса) представила сучасні підходи до лікування бактерійних кон'юнктивітів, особливу увагу призначила антибіотикотерапії з використанням сучасних фармацевтичних препаратів з метою запобігання ускладнень.

Лекція д.м.н. В. О. Науменко (м. Одеса) була присвячена діагностиці та лікуванню діабетичних уражень очей. Особлива увага приділена забезпеченню кваліфікованою діагностикою і лікуванням діабетичної ретинопатії та діабетичного макулярного набряку, своєчасному направленню хворих з цією патологією в спеціалізовані центри.

Проф. Г. Ю. Венгер (м. Одеса) представила результати застосування нових технологій реконструктивної іридопластики та іридопротезування при травматичних пошкодженнях ока. Цей новий напрямок в реконструктивній хірургії дав можливість зменшити ступінь післяопераційної запальної реакції, а також попередити розвиток післяопера-

ційних ускладнень і астигматизму рогівки, скоротити об'єм і терміни реабілітації хворих.

В своїй лекції «Чи відповідає існуюча технологія первинної хірургічної обробки проникаючих поранень рогівки сучасним вимогам офтальмохірургії?» проф. Н. Ф. Боброва (м. Одеса) звернула увагу на якість первинної хірургічної обробки (ПХО) проникаючих поранень рогівки, від чого залежить не тільки збереження ока як органу, але й відновлення його функцій. Продемонстровано новий спосіб ПХО проникаючих поранень рогівки шляхом проведення наскрізних рогівкових швів за розробленим алгоритмом та порівняно його з загальноприйнятим способом в експерименті та практиці.

Проф. С. А. Якименко (м. Одеса) доповів про сучасні методи невідкладної допомоги і лікування опіків очей та стан надання спеціалізованої допомоги потерпілим з цією патологією в Україні. У нашій країні створена унікальна система організації лікування потерпілих з тяжкими опіками очей, яка себе добре зарекомендувала. Фахівцями опікового центру інституту ім. В.П. Філатова розроблено цілий комплекс невідкладної допомоги медикаментозного і хірургічного лікування опіків очей та їх наслідків, що практично вирішило проблему лікування і реабілітації цієї дуже важкої патології органа зору.

Третє засідання 27 квітня д.м.н. А. П. Малецький (м.Одеса) відкрив лекцією про сучасні підходи до діагностики і лікування внутрішньоочних меланом, представив результати ефективності радіохвильової хірургії і селективної внутрішньоартеріальної хіміотерапії в органозберігаючому лікуванні хворих увеальною меланомою. Проф. Е. В. Мальцев (м. Одеса) провів аналіз сучасних поглядів на роль нейродегенерації в патогенезі діабетичної ретинопатії (ДР), повідомив про результати експериментальних досліджень науковців інституту ім. В. П. Філатова по відтворенню ДР на лабораторних тваринах з найбільш вираженими ознаками нейродегенерації сітківки. Д.м.н. В. І. Сердюченко (м. Одеса) розповіла про методи плеопто-ортоптичного лікування амбліопії та косоокості у хворих з порушеннями нейропсихофункціонального стану. В лекції «Увеїти: аномальна зона в офтальмології» к.м.н. О. В. Зборовської (м. Одеса) були представлені сучасні аспекти діагностики, патогенезу та лікування увеїтів.

Тему патогенеза глаукоми та комплексного лікування цієї патології за допомогою нейропротекторів висвітлила в своїй доповіді «Проблеми глаукоми в Україні» к.м.н. О. В. Петренко (м. Київ, кафедра офтальмології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця).

Сучасні підходи до клінічної класифікації вікової дегенерації макули були представлені к.м.н. А. Р. Королем., було також рекомендовано лікарям-офтальмологам для уточнення тактики ведення пацієнтів з захворюваннями очного дна, в тому числі віковою дегенерацією макули, обов'язково проводити метод флюоресцентної ангиографії (ФАГ), а для спостереження за такими пацієнтами у динаміці — оптичну когерентну томографію (ОКТ).

В лекції «Вітректомія в лікуванні патології заднього відділу ока» к.м.н. М. М. Уманець (м. Одеса) продемонстрував можливості вітреоретинальної хірургії, в тому числі із застосуванням височастотного електрозварювання біологічних тканин, в лікуванні патології заднього відділу ока. Про особливості клінічного перебігу ретинопатії недоношених, показання до лазерної коагуляції та ефективність лікування цієї патології у немовлят розповів к.м.н. С. В. Кацан (м. Одеса). Високим ступенем ризику для зорового аналізатора недоношених дітей є недостатній рівень їх огляду у спеціалізованих відділеннях виходжування недоношених.

Учасниками конференції відмічено щорічне зростання частоти виявлення під час профілактичних оглядів зниження гостроти зору у дітей шкільного віку, а також у підлітків, серед яких

поширеність хвороб ока обумовлюється хронічною патологією. Останнім часом серед населення України спостерігається погіршення загального стану здоров'я, що супроводжується зростанням поширеності офтальмопатології: глаукоми, міопії, захворювань сітківки, зорового нерва, новоутворень органа зору та його додатків, які потребують тривалого лікування та диспансерного нагляду.

Учасники конференції вирішили:

1. Систематично висвітлювати на міжобласних науково-практичних конференціях нові технології діагностики і лікування офтальмопатології. Продовжувати наукові зв'язки офтальмологів по обміну досягненнями в цій галузі.

2. Поширювати удосконалення знань офтальмологів в питаннях ранньої діагностики офтальмопатології на курсах підвищення кваліфікації на базі ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України» та кафедрах офтальмології МОЗ України, а також на виїзних семінарах і конференціях в областях.

3. Продовжувати наукові дослідження по створенню біологічного еквіваленту рогівки, застосуванню високочастотного електрозварювання біологічних тканин в офтальмології, по фотодинамічній деструкції інфекційних агентів. Продовжити розробку фемтосекундного комплексу для хірургії очного дна.

4. Приділити особливу увагу антибіотикотерапії з використанням сучасних фармацевтичних препаратів при захворюваннях кон'юнктиви з метою запобігання ускладнень.

5. Підвищити вимоги до профілактичних оглядів дитячого населення, забезпечити своєчасну діагностику та лікування дітей з порушеннями бінокулярного зору, аномаліями рефракції та амбліопією.

6. Забезпечити кваліфіковану діагностику і лікування діабетичної ретинопатії та діабетичного макулярного набряку шляхом своєчасного направ-

лення хворих з цією патологією в спеціалізовані центри.

7. Посилити диспансерний нагляд за хворими з тяжкою офтальмопатологією, особливо глаукомою, новоутвореннями органа зору, патологією сітківки та зорового нерва.

8. Рекомендувати для уточнення тактики ведення пацієнтів з захворюваннями очного дна, в тому числі віковою дегенерацією макули, діабетичною макулопатією, обов'язкове проведення ФАГ, а для спостереження за такими пацієнтами у динаміці — ОКТ, що може доповнити, а іноді замінити необхідність проведення ФАГ.

9. Всі хворі з тяжкими опіками очей та їх додатків, згідно Наказу МОЗ України №117 від 2007 р., повинні направлятися до республіканського опікового центру ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України», що сприятиме скороченню термінів лікування та допоможе досягти позитивних результатів.

10. У зв'язку з дефіцитом донорського матеріалу для пересадки рогівки та інших тканин в офтальмології, що обумовлено складністю забору трупного донорського матеріалу, згідно Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., N 41, ст. 377), із змінами, внесеними згідно із Законами, N 997-V (997–16) від 27.04.2007, ВВР, 2007, N 33, ст.440; N 2608-VI (2608–17) від 19.10.2010, ВВР, 2011, N 11, ст.69, прийнято рішення підтримати зміни до цього закону.

11. Підвищити увагу широкого кола офтальмологів до інформованості населення з питань профілактики очних захворювань та здорового способу життя.

Наступну науково-практичну конференцію офтальмологів Чернігівської, Київської, Полтавської, Сумської та Черкаської областей України «Актуальні питання офтальмології» планується провести 12–13 вересня 2013 року.

